

чл. 6. падају на терет државног буџета». Тиме ће се то питање решити.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има реч г. извештач.

Извештач **Фехим Курбеговић**: Ја се на овакав предлог, којим се одређује да ће ови издаци пасти на терет државног буџета, не бих могао одлучити одмах, пре него што се споразумем са г. Министром Финансија; него бих предложио, да се ова ствар поврати секцији, па да је секција претресе са представницима г. Министара Финансија и Народног Здравља.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Има реч г. Славко Шећеров.

Др. **Славко Шећеров**: Ја сам за то, да се ово пошље у прву секцију, да би се тамо дошло до споразума.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Ако господа нису противна томе ја мислим, да овај члан вратимо натраг секцији. (Нико није противан.) Господо, ова ће се ствар вратити секцији и онда би расправили чл. 7.

Има реч г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: На крају става каже се, да је навршио 40 година службе. Ја бих казао место »40 година службе« »пуне године службе«. Негде се тражи 40 година, негде 30 и боље је рећи »пуне године службе«.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Секција ће водити о томе рачуна. Код чл. 7. нема предлога за измену. Проглашујем, да је чл. 7. примљен.

Михајло Аврамовић: Ја бих хтео да говорим о двема напоменама, које је учинио г. Љуба Јовановић. Г. Јовановић изгледа циљао је на мене, кад је учинио прву напомену, да овде није место, да се истичемо као нарочити пријатељи народног здравља и другу напомену, да не треба да говоримо за галерију.

Ја имам да кажем, да сам учинио предлог, да се повећају награде лекарима.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Г. посланиче, г. Јовановић вас није именовао ни једном речју.

Михајло Аврамовић: Јасно је било, да је г. Јовановић циљао на мене. Ја сам говорио не у име тога и ради тога, да се истичем као нарочити пријатељ народног здравља, него сам говорио као представник једне групе, којој су у основи, у идеологији, у програму у првом реду народно здравље, народна просвета и народна привреда. И полазећи с тога становишта увек ћу и на сваком месту то заступати и бранити кад год је реч о народном здрављу и институцијама народног здравља без обзира на то, да ли ће се то коме допасти.

Што се тиче галерије мислим, да овде нема галерије.

Сматрао сам за потребно да ово кажем и да се оградим од напомена г. Јовановића.

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Посланик Јовановић није вас поменуо ниједном речју.

Љуба Јовановић: Јасно је било из мојих речи, да мени није било жао, што се неко, па и г. Аврамовић, истиче као нарочити заступник и пријатељ народног здравља; али ми је жао, кад се то истицање истиче на такав начин као да се при сваја и монополише то старање за себе и своју групу. (Михајло Аврамовић: Ја то нисам казао.) И ми смо, ја и моја група и остале групе, које с нама раде, дали доказа радом, а не само програмом, да нам је старање о животу народном и здрављу народном једна од најпречих потреба. (Михајло Аврамовић: Ја нисам нигде поменуо групу него сам говорио у своје име.)

Потпредседник др. **Светислав Поповић**: Господо, мислим да прекинемо данашњу седницу; а идућу да закажем за сутра у 10 сати пре подне, с дневним редом: продужење претреса извештаја III. секције, а да не стављам на дневни ред претрес извештаја I. финансијске секције, пошто г. Министар Финансија није овде. (Прима се.)

Закључујем данашњу седницу, а другу закажујем за сутра у 10 сати пре подне, са дневним редом: продужење претреса извештаја III. секције.

(Седница је закључена у 13 часова.)

XVIII. СЕДНИЦА

ЗАКОНОДАВНОГ ОДБОРА

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ

СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

држана 18. октобра 1921. године у Београду.

Председавао **Миша Трифуновић**.

Заменик Секретара **Већеслав Вилдер**.
(Почетак рада у 10 часова и 30 минута пре подне.)

Присутни Референти Министарства Народног Здравља господа: др. **Милан Јевремовић** и др. **Андрија Штампар**.

Председник **Миша Трифуновић**: Отварам 18. Седницу Законодавног Одбора. Изволите чути Записник прошлог састанка.

Секретар **Већеслав Вилдер** чита Записник прошлог 17. састанка.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја имам да приметим ово, да у Записнику стоји, да се изостави реч »десинфекција«, а треба да стоји, да се реч »десинфекција« мења у реч »десинфекцију«.

Председник **Миша Трифуновић**: Ова се приметба прима. Има реч господин Јован Јовановић.

Јован Ђоновић : Ја, господо, немам шта да замерим извештају, који је тачан. Али ја бих хтео да се вратим на једну ствар, јер, чини ми се, да је пала одлука, која није логична и није на своме месту. Ту одлуку треба кориговати. Ви знате да сам дао предлог, да се у уредби бр. 25 списка дода једна реченица, други став чл. 1., да тај члан престаје да важи кад се обнародује ова уредба. Ја сам хтео, да по моме предлогу тај члан сасвим отпадне. Ми знамо, господо, да је тај члан донет из једне политичке нужде, а нарочито због тога, што то изискује једна локална потреба, и он је већ извршен, како смо чули. Према томе он треба да отпадне. Али ако није извршен, онда ова Уредба важи свакојако као закон, све док се не обнародује. Према томе, да поентирамо, да тај члан важи све док се не обнародује уредба у којој је, то би било изрично. Ја молим, да се то исправи, па да се први члан избаци, јер све док, док уредба не буде измењена или одбачена он важи. Кад је тако, зашто да се у тексту уредбе каже, да важи док се не обнародује? Ја мислим, да би га требало сасвим избаци, пошто је овај додаток један суфицит. Ја сам то предлагао, господи извештај сложио се са мном, па ипак је дата друга редакција. Зато Вас молим, да се вратимо на ту ствар и да учинимо да се 1. чл. избаци. Тиме се не ствара никаква незгода, пошто ми тај чл. и по овом додатку, анулирамо, чим се уредба објави. Дакле, нема никаквих незгода, да у овој уредби, која ће проћи кроз Законодавни Одбор, такав члан не буде. Ако пристајете на то, ја Вас молим, да исправимо оно што би изгледало нелогично и као понсенс:

Председник Миша Трифуновић : Има реч господи извештај.

Извештај Фехим Курбеговић : Када смо говорили јуче, ја сам схватио да први члан треба да испадне. Ја сам тако схватио и тако примио. Наравно, када ова уредба буде обнародована, она ће бити без њега обнародована.

Љуба Јовановић : Ја мислим, да секција, кад буде спремала форму поводом овога законског предлога, треба то да види и да нам то реферирше, па да онда ми ценимо, а ми за сада о томе ништа да не решавамо.

Председник Миша Трифуновић : Има реч господи Ђоновић.

Јован Ђоновић : Видите, господо, ако ово вратимо секцији, да нам она наново донесе извештај, значи да се враћамо још једанпут да решавамо ствар. Ја бих хтео, да то буде мало краће, да ми то решимо сад. Зашто да не решимо? Зашто да чекамо да нам секција опет подноси извештај? Ми имамо да дамо упуства секцији за редиговање, а не да решавамо још једанпут о тој ствари. Ја мислим, да је ово брзи и лакши пут.

Председник Миша Трифуновић : Ја ћу то овако објаснити. Овај извештај мора још једанпут ићи у одсек. Овде је разлика у томе што господи Јовановић предлага, кад ствар мора ићи у одсек, да се и ова ствар тада реши, а дотле да живи. Господи Ђоновић предлага, да се сада одмах о члану 1. ове уредбе реши. Мени као Председнику изгледа, да је мало незгодно кад се у Записнику овако каже: »Уредба под број 25 списка примљена је по предлогу Одсека са допуном господина Ђоновића у члану 1. као други став, која гласи:

»одредбе првог члана овог закона престају важити обнародовањем овога закона«. Госп. Ђоновић каже лепо, дотле да живи. (**Јован Ђоновић :** Да се члан 1. избаци из уредбе.) Што се тиче стилизације одредба престаје важити кад се обнародује закон, нека Одбор изволи примити или предлог господина Ђоновића или предлог господина Јовановића.

Љуба Јовановић : Што се тиче суштине, ја се слажем са господином Ђоновићем, а само се не слажем у погледу поступка. Могли бисмо учинити ово што је казао господи Ђоновић, ако се сви слажемо с тим, али ја мислим, да то има своје незгоде. То значи, да данас нешто решимо, па да то после приликом читања записника променимо. Ако се заведе такав преседан, онда може да буде врло незгодних последица. Зато бисмо могли да се сви сложимо с тим, да међу нама остане говорено и записано, да то не може послужити као некакав преседан, који би дао право члановима Одбора, да други пут с правом траже, да се опет тако штогод мења. У овоме случају ствар је у томе што смо се у свтари слагали. У томе је била наша заједничка мисао.

Председник Миша Трифуновић : Господи Јовановић и господи Ђоновић слажу се. Господи Јовановић ставља приметбу, да ово не би био преседан за будуће радове, да се помоћу Записника мењају одлуке седница. Сад ако Одбор узме овај случај коректуре као специјалан случај, питам одбор, да ли ово тако схвата? Да ли има ко против? Ако нема нико против онда за сад, пошто се господи Јовановић и извештај слажу, примедба господина Ђоновића могла би се усвојити без икаква преседана за будуће случајеве. Ово је једна коректура, која је могла промаћи прошлога пута.

Прима ли Одбор овај предлог господина Ђоновића? (Прима.) Овај ће члан 1. отпасти.

Изволите чути једну молбу.

Секретар др. Павле Чубровић (чита): Савез приватних намененика подноси Законодавном Одбору предлоге и моли, да се узму у обзир приликом претреса Уредбе о уређењу и осигурању радника.

Председник Миша Трифуновић : То ће се упутити надлежном Одсеку. Молим да чујете извештај IV. Одсека о наредбама Министарства Правде, издатим од земаљске владе у Љубљани и у Далмацији. Он ће се ставити на дневни ред на једној од идућих седница.

Сада се прелази на дневни ред. На дневном реду је извештај III. Одсека. Јуче се стало код броја списка 13., код Уредбе која је општањана у »Службеним Новинама« под бројем 13. Изволите чути господина извештајца.

Извештај Већеслав Вилдер: Ово је Уредба, која се тиче устројства Санитетског Савета Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца од 21. VII. 1919. бр. 10.849 »Службене Новине« бр. 76/19. Ова је Уредба издата на основу санитетског закона, а одређује један Санитетски Савет као највиши стручни саветодавни орган код Министарства Народног Здравља. Тај Савет даје своје мишљење из целе области те врсте у свим спорним санитетско-судским питањима.

Потпредседник Осман Виловић : Жели ли још ко говорити у начелу? (**Љуба Јовановић :** Молим реч.) Реч има господи Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја ћу да напоменем једну напомену опште природе, која се не тиче само ове уредбе, него и других уредаба како су предложене од стране владине и како их нама предлаже нека Секција. Тежња наша треба да буде — и то нам је задатак — да извршимо извесне кодификације овога законодавног рада владиног до обнародовања Устава и да пречистимо ове многобројне Уредбе и одредбе, које су у њима врло често и несугласне и да створимо једно законско стање, које ће у главном морати имати стални карактер тако, да се на њему не виде знакови и трагови привремености. У члану 1. ове уредбе стоји (чита): »Санитетски Савет Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца је највиши стручни саветодавни орган код Министарства Народног Здравља. (Уредба о устројству Министарства Народног Здравља члан 2. и 3.)« Међутим, та је уредба одсуђена и каснира једним законом, који смо ми израдили. Моје је мишљење, да нам секције подносе ове предлоге у пречишћеном облику. Ја имам у том погледу код члана 7. напомену, која се тиче не само форме него и садржине, а иначе сматрам, да ово гримимо како нам је предложено.

Потпредседник **Осман Виловић:** Жели ли још ко говорити? Прима ли се ова уредба за подлогу специјалне дебате? (Прима се.) Реч има новинар господин Вилдер.

Новинар **Већеслав Вилдер:** Одсек је предложио, да се уредба прими са допуном у првом ставу, која гласи: »Поред Санитетског Савета при Министарству Народног Здравља могу се основати и при обласним Инспекторатима и Здравственим Одсецима Месни Санитетски Савети за послове месног значаја. Правилнике о њиховом раду и саставу прописује Министар Народног Здравља«.

Председник **Миша Трифуновић:** Господин Љуба Јовановић има реч.

Љуба Јовановић: Овим додатком, који предлаже секција, има секција у виду стање, које је владало до Устава. Ја мислим, кад се устав доведе у живот, да неће онда више постајати покрајински здравствени одсеци и да ми не треба да то перпетуирамо у нашим одлукама. Зато бих ја место речи »при обласним инспекторатима и здравственим одсецима« казао; »при обласним управама«, јер ће земља бити подељена на области и потребно је, да код сваке области буде један санитетски савет.

То је једно. Друго, секција предлаже, да се у V. став довршује речима, да правилник прописује Министар Здравља. Замисли се дакле, да ће обласна управа и санитетски савет бити нека тела, чији ће се састав и рад решавати правилницима. Ја мислим, да ће те области и ти санитетски савети бити значајнија тела, да се биће и рад тих тела неће смети оставити регулисању правилницима, него да ће то имати предвидети закон о организацији обласних управа. Зато треба да ми то изоставимо, него треба да ставом II. предвидимо те санитетске савете, а све друго да оставимо законодавцу.

Председник **Миша Трифуновић:** Има реч господин новинар Већеслав Вилдер.

Новинар **Већеслав Вилдер:** Ипак би требало да то стилизујемо у смислу предлога господина Јовановића. Ова измена 1. члана гласила би

овако (чита): »Поред Санитетског Савета при Министарству Народног Здравља могу се основати при обласним управама помесни санитетски савети за послове помесног значаја«.

Председник **Миша Трифуновић:** Има реч господин Јовановић.

Јован Јовановић: Баш због тога, што каже господин Јовановић, треба овде то казати јасно. Може бити, кажете, окружних и средњих савета. Зло и наопако, ако ми створимо и окружне и средње савете поред обласних. То би било и одвише, господо. Онда, да не би било двоумљења, нека се каже, да то буду обласни савети, који ће се бавити обласним стварима, а не помесни.

Љуба Јовановић: Нисам тако казао, ми се нисмо разумели. При обласним управама оснивају се санитетски савети. Ја сам мислио, да ви говорите о помесном значају. Може бити да има значаја за целу област, а може бити за један округ или срез.

Референт Министарства Народног Здравља др. **Милан Јевремовић:** Једну реч ради обавештења. Механизам како санитетски савети постају је специјалан. Њих не поставља ни Министар ни и једна власт, њих бирају као кандидате лекарска друштва. Пошто има у нашој држави неколико лекарских друштава, има неколико покрајинских кандидационих листа и из тих кандидационих листа се ти санитетски помесни савети постављају. Тај механизам треба имати у виду, кад будете доносили одлуку, јер то није исто што и општински санитетски савети. Ово је санитетски савет, који већином државне покрајинске потребе решава, а општински санитетски савет био би чисто локална установа. Дакле, општинска власт бира општински санитетски савет, а овај санитетски савет, који се овде предвиђа, бира лекарско друштво као кандидате.

Председник **Миша Трифуновић:** Са оваким изјавама господина референта изгледа да морамо мало обраћати пажњу на ову ствар.

Павле Анђелић: Чиста и јасна је ствар, да сви ти савети, које је поменуо господин референт, могу да уђу у обласне савете. Онда, кад се стилизује, гласи овако: »Могу се оснивати и при областима санитетски савети за послове обласног значаја«.

Председник **Миша Трифуновић:** Прима ли Законодавни Одбор овај члан са оваквом примедбом? (Прима.) Према томе овај је члан применен онако, како је предложен сада од господина Анђелића.

Има ли примедба на који од даљих чланова? (Гласови: Има.) Према томе, ми ћемо, господо, преко оних чланова, где нема примедба, прелазити, само код оних чланова, где има примедба, задржаћемо се.

Љуба Јовановић: Члан 7. предвиђа, да у санитетски савет улазе 25 редовних чланова и 9 ванредних, 11 заменика и 1 администратор. Против тога ја немам ништа. Али то је у вези са члановима, о којима морам говорити у тачки 8. Тамо се каже: »редовних чланова санитетског савета мора бити у Србији 7, у Хрватској 5, Словенији 4, Војводини 3, Босни и Херцеговини 3, Далмацији 2«.

Ово је једно наслеђе онога некадањег кључа: »цесарско-краљевског«, јер ми овде делимо државу на покрајине и унапред утврђујемо, да ће

свака покрајина преко својих лекара морати бити заступљена. Ја мислим, да то нема никаквог оправдања и да стога ми тај члан 8. онако исто као и члан 9., који ово исто предвиђа, можемо заменити и рећи колико мора бити заменика а не набрајати их одакле они треба да буду. Ја мислим, да у овакве послове не треба да уносимо ове обзире, који на другим пољима још и могу имати некаквог оправдања, али га овде апсолутно немају.

Известилац **Већеслав Вилдер**: И ми смо при премедлу ове уредбе наишли на ову мисао, али су нас чисто практични разлози определили, да ипак ово задржимо овако како је овде прочитано. Доста је негодно што овде набрајамо покрајине, али пошто немамо унифициран закон за целу државу, а има вазда културних и других прилика, које су различите, ми смо мислили, да то морамо узети у обзир и да стога у Савету морају бити заступљени сви крајеви а не све покрајине у државно-правном погледу. Ради тога смо, као што рекох, остали при оваквом тексту, ма да се и нама учинило да ово таксативно набрајање није нимало zgodно. Хтели смо да имамо гаранције, да ће све покрајине, сви крајеви наше отаџбине бити заступљени у овоме Савету.

Јован Ђоновић: Господин Вилдер спомену сада реч гаранције. Па, господо, ми смо сви у једној држави и какве гаранције тражимо једни према другима? Ми смо почели погрешно да третирамо једну стручну ствар. Овде се не могу тражити никакве гаранције, никаква осигурања и никаква реосигурања. Овде је реч о санитарском савету, који треба да се састави према целини и према јединицима самоуправним и административним, онако како се предвиђа да ће оне бити у будућности. И тај закон о њима не ће важити пет до шест месеци или годину дана, него пет или десет година, а можда и више и, према томе, ми ову ствар сада треба да удесимо тако, како ће она да пасује за стање у будуће, за које се и спрема. О том будућем уређењу наше земље треба овде водити рачуна, а оставити таксативно набрајање и тражења осигурања и реосигурања. Према свему овоме треба Савет удесити тако, како ће он најбоље одговорати интересима струке, па нека у њега све области шаљу своје представнике, према томе како ће бити организоване.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Ја не заступам овде своје лично мишљење него мишљење секције и Одбора, али и ја примам, да се изостави сво таксативно набрајање, па да се каже: »Савет има толико и толико чланова, а толико и толико заменика«.

Љуба Јовановић: Овај је Правилник написан у 1919. години, када је још и могао имати свога значаја, сад он тај значај нема и зато ова два члана можемо потпуно изоставити.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има господин посланик Дрофеник.

Јосип Дрофеник: Одсек је стал на сталници, да је потребно, да је санитарни свет састављен из целог државног територија.

То гледиште пресојам не из политичног, а из практичног или стварно корисног разлога, кајти в насупротном случају, како је третирао господ референт, би се знало догодити, да би сви светлики били из Београда, кар би ствари готово ишловало.

Просим тореј, да се редакција одсека одржи. **Јован Ђоновић**: Нећемо ваљда водити рачуна о крви! Или нећемо још водити рачуна о партијама, којима поједини чланови припадају

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин референт др. Андрија Штампар.

Референт Министарства др. **Андрија Штампар**: Овај правилник писан је 1919. год. кад је имао места. Међутим односи у лекарском друштву сасвим су изједначени, данас су прилике тако повољне да нема никакве бојазни. По уредби Министарства Народног Здравља предвиђено је, да чланове Санитетског Савета кандидује Југословенско Лекарско Друштво, и ту је искључено, да може бити мајоризирања, јер је тачно назначено ко кандидује чланове Санитетског Савета. Зато ја мислим, да се након овога времена може изоставити члан 8. и 9.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има господин Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја се, господо, видите, не бих могао сложити ни с тим, да једно друштво — Југословенско Лекарско Друштво — кандидује чланове Санитетског Савета. Ви сте казали, да се могу образовати обласни савети санитарски и зашто не дати право да ти обласни савети кандидују чланове за Санитетски Савет? Кад сте примили обласне савете, онда нека ти обласни савети кандидују чланове за Велики Санитетски Савет.

Председник **Миша Трифуновић**: То нема везе са члановима 8. и 9. то може бити примедба за будући пројекат, а овде тога нема, господин референт узима то у обзир као примедбу. Члан 8. овога правилника у вези је са чланом 9. и они специјализирају за сваку покрајину колико ће дати чланова. У чл. 7. правилника каже се, да има 25 редовних чланова Санитетског Савета, 9 ванредних, 11 заменика и 1 администратор. Према овоме члан 8. и члан 9. имали би просто да отпаду. То не би ништа тангирало ни будући рад, ко ће кандидовати чланове Санитетског Савета. Ако се слаже Законодавни Одбор са овим мишљењем, онда да ставим на гласање. (Гласови: Врло добро, прима се!) Да ли Законодавни Одбор прима да се члан 8. и 9. правилника избаце, а на место њихово да стоји претходни члан 7., који каже, да у састав Санитетског Савета улазе 25 редовних чланова, 9 ванредних, 11 заменика и 1 администратор и ништа даље? (Прима.) Објављујем, да су члан 8. и 9. овога правилника отпали.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Онда следује померање чланова тако, да 10. члан постаје 8., 11. члан постаје 9. и тако даље.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Пре свега ја бих молио господина референта за једно објашњење. Јесу ли ови чланови Санитетског Савета стални чланови, који живе у престоници и који се као такви постављају или се из целе земље према потреби сазивају? Ја замисаљам према пословима, који спадају у делокруг овог савета, да су то људи који живе стално у престоници. Ако то није, онда бих молио, да ми објасните, јер у том случају — оном првом — ако људи живе у Београду, онда не видим какав је значај ове одредбе: од редовних чланова ван Београда, могу бити најмање 9 из унутрашњости из главних градова Краљевине. Ја молим зато објашњење.

Председник **Миша Трифуновић**: Нек изволи један од господе референата да да објашњење.

Референт Министарства др. **Милан Јевремовић**: Господо, претходно једно објашњење. Ова уредба, која је спроведена овим законским предлогом да постоји Санитетски Савет, та се, одредба и тенденција налазила још у закону од 1881. године дакле пре 40 година. Тенденција је била, да се струка заштити од политичких утицаја појединих Министара, који нису стално на своме положају, и онда је дато право лекарском друштву, да оно само кандидује кандидате за Санитетски Савет, и да Министар има права, да од тих кандидата изабере лица, која ће попунити број потребних кандидата. То је проведено и у уредби о главном Санитетском Савету, али изгледа да онда није било то што је сада. Биле су покрајине независне и свако лекарско друштво дало је своје кандидате и из тих кандидата састављен је Санитетски Савет. Ти чланови не станују у Београду, што се садашњих чланова тиче. Први српски Санитетски Савет је имао одредбу, да један део чланова буде из Београда, а други из унутрашњости. То је због тога што се наравно као у свакоме друштву увек има једна и друга страна. Лекарима из унутрашњости увек су викали на лекаре из Београда и сумњичили, да они своје људе протурају за кандидате и онда су тражили, да један део чланова буде и из унутрашњости и онда су долазили ти чланови у секције и свиравали своје послове. Дакле, та одредба да има чланова и из унутрашњости, унесена је, да се даде задовољења свима члановима лекарског друштва, који станују ван Београда. И у српском Санитетском Савету има чланова, који не станују у Београду, као што и у Главном Санитетском Савету има чланова, који станују у покрајинама.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор чл. 10. како је прочитан? (Прима.) Изволите чути даље. Има реч господици Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Код чл. 11. једна је негодна ствар. Предвиђа се, господо, који људи треба да буду ванредни чланови Санитетског Савета. На петом месту се каже: 3 правника, 1 из административне струке, па се онда додаје »један законодавац«. Ја како знам нема нарочитих правника законодаваца, јер има законодаваца и неправника, који су изабрани, а изгледа ми да се овде мислило на неке стручне саветнике за послове законодавства. Ја мислим, да су се они звали легисти у средњем веку. Могу би се казати познаваоци позитивног законодавства. Да ставимо три правника и ја мислим, да ће то бити довољно.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Добро, нека буду три правника.

Председник **Миша Трифуновић**: Дакле, господо, код тач. 5. чл. 11. према предлогу г. Јовановића остало би само да гласи: »три правника«, а да остало треба да отпадне. Прима ли Одбор овакав члан са овом изменом? Има ли још какве примедбе? (Нема.) Онда је Уредба под број 13 у целини примљена и отићиће још једанпут у Одсек на дефинитивну редакцију. Изволите чути даље.

Известилац **Већеслав Вилдер** (чита): Уредба бр. 14 списка »Правила сталне болничке комисије од 4./5. 1920. необнародовано«.

Ова су правила издата на основу Санитетског Закона и предвиђају оснивање једне комисије као стручног саветодавног тела у свима питањима подизањем и уређењем болница и лечилишта.

Одсек предлаже, да се оснажи с тим, да се други члан измени и да гласи: »Делокруг сталне болничке комисије простире се на све крајеве Краљевине«.

Председник **Миша Трифуновић**: Жели ли Одбор да се ова правила сталне болничке комисије прочитају, пошто нису обнародована? (Жели.)

Известилац **Већеслав Вилдер** чита ова правила.

Др. **Павле Чубровић**: Мени изгледа, да ова цела уредба или наредба обухвата по своме комплексу сва питања целог Министарства Народног Здравља, како их она разматра. Ова комисија суделује чак у оснивању медицинског факултета итд. итд. Има овде маса ствари, које спадају стварно у опсег рада Министарства Народног Здравља, које већ има неколико институција, и те институције по својој дужности обухватају и дужност ове тзв. болничке комисије. Ја мислим, да би ово сада била једна изливна ствар и она би могла остати само поред осталих институција, што би била ствар чисте администрације Министарства Народног Здравља, да се деташира известан број особља, који ће радити тај болнички посао и који ће имати, пошто су у вези са болничким послом тај посао да врше као административна лица. Ја мислим, да би ова цела уредба повлачила извесне издатке и да би чак може бити административно отежавала посао. Ако је игде потребна најкраћа администрација, то је она потребна у Министарству Народног Здравља, јер ако се ту иде од акта до акта и од пумере до пумере, онда ћемо имати случај да помру многи људи. Ја нећу да кажем, да ова уредба нема значаја, али је питање, да ли ми поред осталих институција у Министарству Народног Здравља потребујемо овакву институцију као што је једна специјална болничка комисија, која ће имати да се стара о болничким питањима. Због тога сам ја мишљења, да се ова правила одбаце и да се тамо на оним местима, где се говори о Санитетском Савету и о другим установама, уметне и стави, да Министарство може према потреби оснивати болничке комисије, које ће имати провизоран карактер а не законодаван карактер.

Павле Анђелић: Господо, са овом уредбом само је увећавање једне институције и у исто време отежавање административног рада. Ако ми хоћемо да стварамо болничке комисије, и ако Одбор није вољан да ово поништи, онда је много преће да ми стварамо болничке комисије, јер се ту у Србији више оскудева. Ја бих молио, само да се ова ствар одбаци.

Референт Министарства др. **Милан Јевремовић**: Господо, на први поглед кад се загледа у ству уредбу, донета господом посланицима имају права кад кажу, да се ту умножава особље и да је та комисија непотребна. Али то изгледа само на први поглед. Ако се пак дубље посматра и поведе рачуна о томе, да је задатак оснивања народног здравља троострук и да Министарство Народног Здравља има прво да се стара да се раса нашег народа поправи, друго да се стара о спречавању разбољевања, а то је такође један велики опсег

рада, за који треба врло много стручњака, и тек на трећем месту да се стара о лечењу болесника и да у тој великој групи послова тек на првом месту долазе болнице, — онда ћеге, господо, тек видети, да је то само један беочуг целог посла Министарства Народног Здравља. Тај беочуг може да се реши са неколико тачака гледишта. Рецимо у питању израде појединих зграда треба водити рачуна о томе какав ће бити распоред зграда, где треба да дођу прозори, колика треба да буде квадратура, даље да ли треба зграде да се подигну о овоме или ономе округу, па затим да ли да се подигну у равнини или на брегу, а то су све питања, која не могу да свршавају поједини чиновници, који имају друга своја поста, већ једно тело, које ће специјално мислити на те болничке послове. Ви видите овде, да се помиње Санитетски Савет, професори санитетског факултета, управник болнице, три шефа одељења, све у овоме телу. Зашто баш три шефа? Зато што у болници није само једна врста болесника. Ми ту имамо одељење за заразне болести, венерично одељење, интерно болесничко одељење, а то су све, господо, послови разне врсте. Ја вас молим, господо, да не мислите, да је ово само умножавање послова, јер је овај орган врло потребан. Замерку, да та комисија не ради као што треба, признајемо и ми, али, господо, ми нисмо дорасли, да имамо толико стручњака, да рад буде као што треба. Што се тиче дакле саме установе, господо, она би требала да се задржи. (Чује се: А Санитетски Савет?) Он је суд.

Известилац Већеслав Вилдер: Ја држим, господо, да не стоје ови приговори г. Чубровића и Анђелића, да се администрација умножава. Ми сви осећамо потребу да пазимо на нашу бирократију, да се не би апарат умножавао, како се ствари не би отежавале већ напредовале. Ја мислим, да оваква комисија, како је, то образложно г. референт, има баш да настане на томе послу да се администрација олакшава и ми би у сваком другом случају оптеретили Саветодавно тело, које има свој посебан делокруг тачно фиксиран. Господо, овде овако стварно администрација не компликује, већ се шта више олакшавају редовне функције нашег Министарства Народног Здравља. Још би једну примедбу желео да учиним а то је, да се ми чувамо тога да одвише не улазимо у стручна питања тако, да мислимо да ћемо моћи нешто одкрити. Јер и онако наша јавност приговара, да имамо мало стручњака, те и ми нарочито осећамо потребу да што више пазимо на то, да стручна лица дођу до изражаја и до законодавног рада. Ја мислим, да ми не би смели ићи на тај аргуменат, да се ствар компликује, већ треба да се више задржимо на мишљењу људи, који са овом ствари раде те према тому и знају потребе и који немају намере да стварају нове функције. Зато сам мишљења, да ова правила треба овако да се задрже и усвоје.

Јован Ђоновић: Господо, ову дискусију ми волимо у начелу. Приликом те начелне дискусије пала су мишљења, да се из ове уредбе избаци извесне ствари и у њу уђе само оно што треба да буде у једном закону: а пало је и мишљење г. известноца, који тражи, да се она прими. Ја ћу говорити начелно и не бих желео, да се рђаво разумемо.

Ја нисам за то, да се ова уредба прими оваква каква је, јер ово није уредба, него више пра-

вилник. Министарство је учинило једну тактичку погрешку, што ју је овакву поднело, те су се због тога људи збунили. Ми видимо у њој ствари, које су непотребне и које наговештавају велике издатке, па су због тога неки противу ње. Да су подносиоци ове уредбе били тактичнији, и да су донели прописе тачне, који одговарају једној уредби, ја мислим, да не би било ових замерака и она би била примљена. Зашто они то нису учинили, то је њихова ствар.

Ја налазим, да ову уредбу, овакву каква је, не можемо примити, али не можемо је ни одбацивати. Ја сам осетио разлоге господина референта, да је једна нужда и једна потреба, да се образује извесно стручно тело, које ће помоћи Министра у вођењу његове здравствене политике. Ми спровођење здравствене политике морамо помагати, и ја налазим, да ми ову уредбу треба да вратимо секцији, да она из ње извади оно што је битно, оно што је фактички потребно, те да омогућимо Министарству Народног Здравља да створи једно такво стручно тело, које ће давати мишљења у чисто болничким питањима, у питањима уређења болница. А остало, што видимо у овом пројекту, ипр. да се једно такво тело меша и у администрацију Министарства, па чак и у односе Министарства према другим факторима, — то да отпадне. Главно је, да ми треба да омогућимо Министарству да створи ово стручно тело, да га има; а то ћемо учинити на тај начин, ако ову уредбу вратимо секцији, па да је она поново продискутује са стручњацима и да задржи из ње оно што треба, те да на тај начин омогућимо Министарству, да има овај помоћни механизам, који му је потребан.

Председник Миша Трифуновић: Има реч г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја сам хтео само да помогнем предлог г. Ђоновића. Ја могу да кажем из искуства, које се имало пре рата у Краљевини Србији, а то је, да је био један период времена кад је подизање болница у опште било застало. Томе је паравно било и других узрока, али после тога периода настало је једно време, кад се приступило нагом подизању и окружних и средњих болница. Што је то тако било и што се са успехом радило и што су добре болнице подигнуте и то за релативно мали новац, има се много захвалити једној болничкој комисији, која је постојала за ове ствари при Министарству Унутрашњих Дела. Она сама није имала свој закон, него је постала на основу решења Министарског Савета и одредаба у буџету Министарства Унутрашњих Дела, који јој је буџет одобрила и Народна Скупштина. Према томе из искуства ранијег ја могу да тврдим, да је то била установа, која је добро радила. Овде је несумњиво учињена погрешка, што су ове одредбе, које имају своје место у правилницима, унешене овде и изнешене пред нас, да их узаконимо. То фактички нема смисла и то што важи за ову уредбу, важи и за многе уредбе, које смо примили и које ћемо примити. Секција је изнела овај велики материјал пред нас у својој похвалној ревности, али ми би требали да поступимо по предлогу г. Ђоновића, да ову ствар вратимо у секцију, па да све оно што не треба избаци, а оно што је потребно уђе у њу, па да то озаконимо.

Известилац Већеслав Вилдер: Примам предлог г. Ђоновића.

Председник **Миша Трифуновић**: Господо, постоји предлог г. Ђоновића и Љубе Јовановића, да се цела ова Уредба под бројем 14. списка врати Одсеку. Прима ли Одбор тај предлог? (Прима.) Објављујем, да је предлог примљен. Изволите чути даље.

Известилац **Већеслав Вилдер** (чита): Бр. 17. списка Уредаба — Уредба о устројству Обласних Санитетских Управа у Србији и Црној Гори од 27. 6. 1921. године — »Службене Новине« бр. 163/21.

Ова Уредба предвиђа деконцентрацију санитарске управе у Србији и Црној Гори оснивањем обласних санитарских управа у Београду, Нишу, Новом Пазару, Скопљу и Подгорици и делокруг њиховог рада.

Председник **Миша Трифуновић**: Ова је уредба, као што знате, обнародована, штампана. Има реч г. Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја сам хтео да учиним само једну начелну напомену. Добра је ствар да се по областима оснују санитарске управе. То је лепо. О томе смо и мало час говорили. Али, господо, ја не бих био за то, да се у самој овој уредби прецизирају седница тих обласних санитарских управа, као што је овде речено: »У Београду, Нишу итд.« Не треба се везивати за поједина места. Можда ће бити места где ви нећете имати могућности ни да организујете те обласне санитарске управе. У неким местима немате ни зграде, ни државне болнице и т. д. Стога, би незгодно било, да се овде фиксирају сама места, јер, можда, има других места, где су бољи услови за такве управе, него ова, која су набројена.

Др. Павле Чубровић: Ми смо овде усвојили већ две, три Уредбе, које се тичу овога Министарства и које важе за целу Краљевину, и мени је сад чудно да ми овде специјализујемо једну специјалну ствар и да кажемо, да то важи само за Србију и Црну Гору. Ја мислим, да би и то требало универзитрати, као што смо то учинили и код уредаба за остале ствари, које се тичу Министарства Народног Здравља.

Јован Ђоновић: Г. Чубровић није добро разумео у чему је ствар. То је ради тога учињено, што у осталим покрајинама има тих обласних санитарских управа, а овамо код нас нема их.

Референт Министарства др. **Андрија Штампар**: Овакве обласне управе постоје у покрајинама ван Србије, само оне имају други наслов. Деловање тих обласних санитарских управа било је врло добро и стога смо то пренели и на Србију. То је изједначавање санитарске администрације, јер не могу се из једног само центра добро и брзо решавати многе локалне ствари, као што се то може учинити из једног ближег центра за дотичну област. Стога је та организација из покрајина преко пренета овамо.

Љуба Јовановић: Ја се, господо, слажем с оном господом која сматрају да предмет овог законског предлога треба да обухвати целу земљу. То је јасно, а то у суштини и Министарство хоће, кад каже: да се на Србију и Црну Гору распростире она организација, која већ постоји у другим крајевима. Али, кад ми радимо овај наш посао, ја сам за то, да се ми старамо да оно, што изађе из наших руку, где год је то могуће, обухвати целу земљу. Ја сам стога спремио предлог за измену појединих одредаба, најпре чл. 1., па онда

даље и осталих чланова. Моје је мишљење, да ми треба да предвидимо, у смислу онога што смо мало час урадили, да у свакој области, кад то буде потребно изискивала, буде једна санитарска управа, а уз сваку такву санитарску управу треба да буде и један Санитетски Савет, и под њима ће бити целокупна управа санитарска у томе делу наше земље. Привремено, док се све то не буде извело, биће овакво стање какво је сада, и то што ће привремено бити да предвидимо у прелазним наредбама, а иначе да стилизујемо све, па и сам наслов тако, да се то тиче помесне санитарске управе у целој земљи.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Ја примам овакву напомену г. Љубе Јовановића.

Председник **Миша Трифуновић**: Према томе, са овом напоменом г. Љубе Јовановића, коју примам известилац, ова би цела Уредба требала да се врати у секцију. (**Љуба Јовановић**: Не треба, ја имам готову редакцију.) Ако ћемо да идемо овако, онда би наслов гласио: »Уредба о устројству обласних санитарских Управа«, а речи »у Србији и Црној Гори« изостављају се.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Код чл. 1. секција предлаже, да се између првога и другог става 1. члана уметне нов став. Ја ћу прочитати чл. 1. (Чита чл. 1.) Сад Одсек предлаже, да се уметне нов став, који гласи: »Здравствени одсеци у Загребу, Новом Саду, Љубљани, Сарајеву и Сплиту задржавају досадању своју организацију и делокруг рада«, и да се ти здравствени одсеци претворе у Санитетске управе.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има г. Чубровић.

Др. Павле Чубровић: Известилац је имајући у виду ужу уредбу радио остале ставове. Моје је мишљење, да овај члан треба цео прерадити, а исто тако и ову напомену, коју је г. известилац надодао, да специјално треба задржати досадање организације у Загребу, Новом Саду, Љубљани, Сарајеву и Сплиту. С тога мислим, да би то требало вратити у Одбор, па да се цела ова редакција доведе у склад са насловом.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има г. Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја бих хтео да цео овај посао скратимо. Г. Љуба Јовановић каже, да је из радили измену каква треба да буде, водећи рачуна о дискусији мало час. С тога бих молио г. Љубу Јовановића, да то прочита, па ако се сложимо, да је усвојимо. Ова досадања редакција је одбијена, дајте сада нову, па ћемо најкраћим путем бити готови. У противном, вратимо је секцији.

Председник **Миша Трифуновић**: Реч има г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Овај чл. 1. гласио би, без онога додатка, који предвиђа секција, овако: »Да би се задаће Министарства Народног Здравља предвиђене у чл. 1. уредбе о његовом устројству могле засновати на што ближем надзору и извођењу практичних санитарских послова у самом народу, установљавају се обласне санитарске управе са по једним инспектором као шефом њиховим«.

Председник **Миша Трифуновић**: Према томе би отпао члан 1. и предлог Одсека, а остало би само овако, како је г. Јовановић прочитао.

Известилац **Већеслав Вилдер**: То нисам прочитао.

Председник Миша Трифуновић: Онда је први члан свршен. Како би гласно члан други?

Љуба Јовановић: И то не може да остане.

Председник Миша Трифуновић: Ја мислим и бојим се, да ова брзина не доведе у колизију све чланове.

Љуба Јовановић: Ја сам наивно, али, ако хоћете, вратимо све у одсек.

Председник Миша Трифуновић: Има реч г. Јован Боновић.

Јован Боновић: Ја мислим, да нећемо моћи овако брзо решавати, ја сам за то, да се све ово врати секцији.

Председник Миша Трифуновић: Тога се и ја бојим. Пристајете ли Ви, господо, да ово вратимо у одсек? (Прима се.) Онда се ово враћа у одсек. Изволите чути бр. 18. списка уредаба.

Известилац **Већеслав Вилдер** чита уредбу бр. 18. о окружним и среским санитарским управама од 27. јуна 1921. год. Службене Новине бр. 163/21., којом се прописује оснивање санитарских окружних и среских управа и делокруг њихове компетенције.

Председник Миша Трифуновић: Прво ћемо начелно да расправљамо. Има реч г. Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Господо, када смо ову прву уредбу вратили у одсек, онда свакако треба и ову другу, пошто су оне у непосредној вези. Сем тога требало би у другој уредби унети, по моме мишљењу, много више измена него што смо мислили за ову прву. Међутим, допустите ми да кажем једну генералну напомену за случај, ако би ова уредба по овоме предлогу била враћена у секцију, да замолим господина известиоца, да буде добар свратити друговима у секцији пажњу на ово што ћу сада рећи, а у исто време добро би било да се и господу у одсеку изјасне, како гледају на питање, које ћу сада изложити.

Дакле, ова уредба, да је зовем предлог, предвиђа поред области државне за целу Краљевину, окружну за округ и затим срезку санитарску управу за срез. То је по моме мишљењу много. И не само да је много, него то не одговара тежњи, коју смо имали, када смо у уставу радили и предвиђали у опште организацију наше земље. Ми смо тада, господо, предвидели, да нам срез и област у држави буду велике јединице, а за округ смо предвиђали да ће остати док се законом не укине, али да неће имати никакву другу него у главном инспекциону власт. Према томе, господо, када заводимо обласну самоуправу и када наша област неће бити велика, највећа ће бити од 800.000 душа, а биће и много мањих од тога, онда би то био један изливши трошак и заплетане администрације као и терет за народ, а не би у опште допринело циљу који имамо пред очима: чување и неговање народнога здравља, ако бисмо ми и ту окружну санитарску управу и њене власти предвидели. Зато би требало да господу у одсеку раде у том смислу, да њихова директива буде да предвиду укидање окружних санитарских управа, а да остане само једино среска, обласна и државна самоуправа. Такво је стање у Словенији и Далмацији, па се то може исто завести и у осталим деловима земље.

Председник Миша Трифуновић: Законодавни Одбор слаже се с тиме, да се ова уредба

врати у одсек и господин извештач се слаже такођер са примедбом г. Јовановића.

Има реч г. Павле Анђелић.

Павле Анђелић: Ја сам хтео то да кажем, да овој уредби нема места. Докле ћемо ми стварати те управе: те управе обласне, те окружне, те државне, па треба сада да створимо и среске санитарске управе. Ми немамо ни среских лекара, а хоћемо среске санитарске управе. Колико имамо срезова без лекара. Ми немамо довољно лекара, а хоћемо општинске санитарске управе. Пишемо уредбе, пишемо законе, стварамо само сувишну администрацију. Оставите се, господо, тога. Ова уредба треба да се одбаца. Кад дође време и кад будемо имали довољно лекара да поставимо у срезу, тада можемо говорити о среским управама а овако је изливши и дангубно, само што тронимо хартију и стварамо изливши администрацију. Мој је дакле предлог, да се ова уредба просто одбаца.

Председник Миша Трифуновић: Има реч г. Боновић.

Јован Боновић: Господо, ја сам хтео да говорим готово оно исто што је казао г. Јовановић. Ми смо Уставом осудили округ, он је један осуђеник, који има да чека последње дане и то ускоро. И сад, кад смо га осудили, кад смо га Уставом усамртили, као управну и самоуправну јединицу, хоћемо да га оживимо на здравственом пољу! То не иде. То је један део организације, који треба да изумре и због тога свакојако секција ће водити рачуна, кад буде било речи о овој уредби, да се не стварају окружне санитарске управе; али да треба да остану среске, ја, господо, мислим да треба. Ја знам, да људи из народа хоће да штеде и њих једно добро осећање руководи при решавању ових питања. Па и г. Анђелић свакако гледа на све државне установе кроз очи штеђе. То је врло лепо, то је похвално, ми најзад и треба да штедимо, али ми не можемо да штедимо и онде, где не треба да се штеди. Штедети у овим питањима, у питањима здравствене политике, било би, ја мислим, не једна штедња, него би било управо једно расипање, расипање народне енергије, народног здравља. Дакле, ту ми не можемо штедети. Стога се не бих могао сложити са г. Анђелићем, да ова уредба треба сасвим да отпадне. Не. Ја се слажем са предлогом г. Јовановића, да се при изради ове уредбе само мора водити рачуна о ономе што је Устав прописао. Окружне санитарске управе треба избацити, а среске задржати. Па, ако нас и кошта нешто, ми дајемо паре, али зато добијамо снагу, живе, здраве људе и грађане. (**Павле Анђелић:** Ко ће да управља?) Управљаће лекари. (**Павле Анђелић:** А где су вам лекари?) Колико ја знам, ми имамо за $\frac{3}{4}$ земље среских лекара. Остала је може бити још једна четвртина земље где их нема, а то је један део Србије и Црне Горе. Тамо, дакле, нема довољно среских лекара, иначе у целој другој земљи има их. Ми морамо водити рачуна и постарати се, да их крајевима, који их немају, добију што је могуће пре. Сада кад се окружни физикати укину, добићемо више лекара; добићемо најзад још више лекара, који тек свршавају школе, и онда ћемо их моћи слати у срезове. Неће бити вечита оскудица! (**Павле Анђелић:** Зар онда унапред да стварамо управе. Ко ће их организовати?) Кад добијемо лекаре, организоваће се управа, а сад се доноси закон о њима.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин извештач.

Извештач **Већеслав Вилдер**: Упозоружем господина Анђелића на ову ствар. Мисао је ове Уредбе та, да се већ постојећи лекари, који су код округа и среза одеље од управних власти и да они стварају те управе окружне, средње и т. д. Ту се ништа ново не ствара него је тенденција та, да сами лекари створе своје управе и да сами одлучују о свима лекарским стварима. (**Павле Анђелић**: Молим за реч.)

Председник **Миша Трифуновић**: Ја мислим, да можемо прекинути дискусију, пошто се уредба мора вратити одбору и свака је дискусија узалудна. (**Павле Анђелић**: Ја бих хтео рећи само неколико речи ради објашњења.) Има реч господин Павле Анђелић.

Павле Анђелић: Ја видим, да је узалудна цела прича и разговор, али се господин Вилдер обратио мени и зато тражим реч ради објашњења. Ја знам, да је циљ уредби, да сами лекари заповедају у здравственим приликама и да се ту не меша полиција, а ја вас питам колико ћемо тих управа створити: те финансијска самоуправа, те санитетска, све саме самоуправе, све сами чиновници, а ко ће све то да споси?!

Председник **Миша Трифуновић**: Жели ли Законодавни Одбор да прекинемо ову дискусију? (Гласови: Да се прекине.) Уредба ће се вратити у Одсек. Изволите чути уредбу под бројем 19 списка уредаба.

Извештач **Већеслав Вилдер** (чита уредбу бр. 19): »Решење Министарског Савета од 4. II. 1919. год. бр. 2856 »Службене Новине« бр. 16/19.»

Овим се решењем овлашћује Министар Народног Здравља, да може у државној болници у Београду постојећа одељења делити и паралелно и једноимена отворати, да може у одељењима намењати до 15 секундарних лекара, да то право може проширити и на окружне болнице I. реда и да може у Београду основати главно, апотекарско и санитетско слагалиште. Одсек предлаже, да се оснажи са изменама у другој тачки, да се изостави број секундарних лекара не сме бити већи од 15., а 5. и 6. тачка да се изостави.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор овако, како је Одсек предложио? (**Јован Ђоновић**: Молим реч!) Реч има господин Ђоновић.

Јован Ђоновић: Ја готово не могу да се сложим са овом тачком, да број секундарних лекара не сме бити 15. Што ћемо онда ако у свако одељење можемо стрпати 15 лекара? где ће нам онда бити лекари за земљу? Онда ће унутрашњост земље остати без лекара. Ја бих предложио, да се број секундарних лекара у болницама смањи тако, да и унутрашњост може добити лекаре.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч господин Љуба Јовановић.

Љуба Јовановић: Ја се, господо, такођер слажем, да се мора ставити неко ограничење. Не кажем, да то можемо у закону казати, али то барем можемо ограничити буџетом; да кажемо, да ће се буџетом одређивати број овог персонала у I. II. и III. ставу, а после ће се морати то казати и за IV. и V. став, где је реч о персоналу и тим слагалиштима. То се мора предвидити. Ја признајем, да и то није довољно што ће се оставити буџету, али

је ипак и то боље него ништа не рећи. То би био мој предлог; а морам још напоменути, да се овде nigде не говори о платама и о положају чиновничком тога особља. То међутим има напоменуто за главна апотекарска и лекарска слагалишта али нема споменуто за секундарне лекаре.

Председник **Миша Трифуновић**: Питам Одбор, да ли прима измену ове друге тачке; или ће остати по предлогу Одбора или по предлогу господина Јовановића, који ставља предлог, да се тај број одреди буџетом. Прима ли ову уредбу Одбор са изменом, да се број особља одређује буџетом? (Прима.) Оглашујем, да је ова уредба примљена.

Изволите чути даље број 21 списка Уредаба.

Извештач **Већеслав Вилдер**: Уредба о главном апотекарском санитетском слагалишту у Београду од 22./2. 1920. године број 3919 необнародовано.

Овом се Уредбом предвиђа оснивање слагалишта за снабдевање лековима и санитетским материјалом за све санитетске установе.

Председник **Миша Трифуновић**: Прима ли Одбор начелно ову Уредбу? (Прима.) Пошто код 1. 2. и 3. члана нема примедба (Глас: Одсек предлаже измене), питам Одбор, да ли прима члан 1., 2. и 3. ипак, како га је Одсек предложио? (Прима.)

Реч има господин Јовановић да стави примедбе гледе члана 4.

Љуба Јовановић: Господо, II. став 4. члана каже: све ове зграде морају бити осигуране код осигуравајућих друштава од пожара. Али ја хоћу само да свратим пажњу на то, да је ово једна изолисана одредба, која узима у заштиту специјално ове објекте, о којима је реч, а ја мислим, да би то уопште требало бити једна општа мера државне политике. Државна политика треба да осигурава све своје зграде и сав материјал, јер она нема само те зграде и материјал, него има и друге зграде и другог материјала за све могуће своје потребе. Ту имаде два гледишта. Једно је гледиште, да треба те објекте осигурати, а друго је гледиште то, да држава није појединац, да када изгори кућа или дућан са еспапом ако није осигуран, он је пропао. Држава је напротив једно биће тако снажно, да њој никада не може цела кућа изгорети и никада не може доћи у положај да претрпи једну велику катастрофу, а напротив издаци за осигурање годишње износе врло много.

Дакле то је просто једно питање, као што сам казао, опште државне политике и моје би мишљење било, да се по овоме учини једно питање или Министру Финансија или влади, па да влада ту заузме једно гледиште, а не једна ресорна база.

Јован Ђоновић: Ја сам хтео да ми господин референт објасни једну ствар. У члану 4. у првој реченици каже се: »Слагалиште мора имати«. Шта значи ово »мора«? Да ли то, чим се највише, мора у истини бити? Да ли то значи нешто форсирано што мора да се створи, или је то непажњом унето? Ја мислим, да свака установа мора да има своју зграду, али наравно, ако има могућности она ће је направити, а ако нема, не може је направити и бадава ми онда пишемо »мора«. Ако не би имала ништа противу господу из Министарства, та би се реч могла заменити неком другом речју или избацили цео I. став

Референт Министарства др. **Милан Јевремовић**: Примедба господина Ђоновића је сасвим умесна. Ова је реченица ушла у своје време кад је слагалиште образовано и кад није имало нигде зграда, кад су се морале отимати државне и приватне зграде за слагалишта.

Павле Анђелић: Предлог господина Јовановића је сасвим уместан, осигурање је непотребно. Јер ако ће се стати на гледиште државне политике, да треба државне зграде осигуравати, онда може држава сама да створи фонд из кога ће осигуравати не само лабораторије и слагалишта него и остало. Ја бих зато молио, да се овај цео став избаци по предлогу господина Јовановића.

Михајло Аврамовић: Ову исту идеју, о којој сам мало пре са господином Јовановићем говорио, морам да поновим. Не само да овај један објект него и све друге државне објекте треба осигурати. Има пуно магацина државних, који имају врло велике вредности па се не осигуравају. Али има једна бојазап да осигурање односи многе суме, јер те суме за осигурање иду приватним установама. Да би се то избегло, држава је позвана, да сама оснује за своје објекте једну установу, за обезбеђење или фонд или друго што и оне силне, суме, иде иду приватним установама, остале би држави, које би се врло корисно могле употребити на многе и многе задатке и санитарске и просветне или какве било културне задатке државне.

Зато бих ја предложио, да се та мисао унесе, па нека се разради доцније: да се магацини морају обезбедити установама или фондом, који држава буде основала за обезбеђење свих државних објеката, који буду изложени ма какоме ризику.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Ја бих на ову напомену додао још и ово: У Загребу је један наш чиновник у грађевинском уреду дошао на ту мисао, видећи колико се сила новца даје на осигурање државних зграда и створио један фонд и из тога фонда је саградио читаве куће владине. Према томе он је имао велики фонд, из кога је намирио потребе државне, (**Михајло Аврамовић**: Такозвано аутоосигурање.)

Председник **Миша Трифуновић**: Ви сте, господе, чули предлог господина Аврамовића.

Референт Министарства др. **Андрија Штампар**: На изнету мисао од стране господина Аврамовића о аутоосигурању имам да кажем, да то осигурање стаје државу много трошкова, а на концу свега држава од њега не види никакве вајде, него долази један минус, јер би држава при таквом осигурању имала сама себи да плаћа. Зато сам ја уопште против таквога осигурања.

Председник **Миша Трифуновић**: Господин Аврамовић предлаже, да држава сама осигурава своје објекте. Према његовом предлогу, то осигурање било би минус за друштва и установе, које су до сада осигуравала државне објекте, а за саму државу било би нешто позитивно.

Референт Министарства др. **Андрија Штампар**: Ја сам у том смислу против свакога осигурања.

Др. **Јован Радонић**: Предлог је врло добар, али не знам, да ли му је место баш у овоме закону о апотекарским слагалиштима.

Јован Ђоновић: Мисао је врло добра, али јој није место у овоме закону. Откуд она баш у овоме закону? И онда значи, да би други део овога чл.

4. требало избрисати. Па како и овај први део тога члана не предвиђа нешто, што овде треба да уђе, него нешто што се по себи разуме, то овај цео члан 4. треба избацити и онда ћемо бити на миру.

Др. **Жарко Миладиновић**: Ја нисам за то, да се напусти установа о осигурању. У слагалиштима има не само ствари, које су од велике вредности него и ствари, које су јако подложне пожару. Оно што предлаже господин Аврамовић, то је врло добра ствар, само ми то не можемо овде да изведемо. Потребно би било да се донесе нарочити закон о томе ауто-осигурању, а док се то не учини, ја налазим, да треба остати при овоме систему осигурања и ове објекте осигурати.

Михајло Аврамовић: Ја бих молио господо посланике, да не прелазе тако лако преко мога предлога. Предлог садржи у себи једну плодну мисао, једну плодну установу, једну плодну радњу и ја бих молио, да овај предлог буде овде примљен. У њему се не каже, да се овакво осигурање одмах и установљава, него се каже само то, да слагалишта морају бити осигурана, а да то осигурање врши сама држава било оснивањем једног нарочитог фонда, било нарочитих установа за то, па о томе осигурању нека се донесе закон. Није потребно одмах после овога предлога доносити специјалан закон. Онога тренутка, кад треба да осигурамо своја слагалишта, одмах тога тренутка самим плаћањем премија и осигурања оснива се фонд, а после кад дође закон, он ће регулисати даље функције тога фонда. То није комплицирана тешка ствар, која захтева много. Ја бих молио, да та мисао уђе у ову уредбу. Нека то остане као једна плодна мисао, па ће се доцније посебним законом разрадити.

Председник **Миша Трифуновић**: Дакле, господе, у овој уредби овај други члан говори о осигурању. Ја ћу ресумирати: тежња је, чини ми се, примљена, да не остане овако, као до сада, да то осигурање иде приватним путем или да се 11. став укине као што је господин Љуба Јовановић предложио, или да се на место тога прими нов став, који предлаже господин Аврамовић. Дозволите да га прочитам (чита): »ствариште се мора осигурати на вредност, коју садржи а обезбеђење ће извршити сама држава било оснивањем нарочитог фонда за осигурање или нарочите установе за то«.

Љуба Јовановић: Ја повлачим свој предлог и прилазим предлогу господина Аврамовића.

Председник **Миша Трифуновић**: Дакле, од два предлога остане само један.

Др. **Жарко Миладиновић**: Ја се бојим, да не ћемо онемогућити обезбеђење слагалишта пре него што се створи тај фонд, зато да има обезбеђења и докле, док буде створен фонд или установа, да се каже, да се може осигурати слагалишта и пре него што се фонд или та установа за осигурање створи.

Председник **Миша Трифуновић**: Господин Миладиновић износи ову бојазап. Ако би то усвојили, што предлаже господин Миладиновић, остао би други члан у важности.

Др. **Жарко Миладиновић**: То што ја тражим, тражи и господин Аврамовић.

Председник **Миша Трифуновић**: Господин Аврамовић место другог става члана 4. предлаже сасвим нов став, који има сасвим нов правац. Ви се бојите, господине Миладиновићу, да, док то

осигурање не буде реализовано, да ће остати слагалиште у ваздуху без осигурања. Не мора остати без осигурања, одмах онога тренутка, чим држава уплати премију, створен је фонд за осигурање. Има реч господин др. Светислав Поповић.

Др. **Светислав Поповић**: Мени је јасан предлог господина Аврамовића, али ја бих молио за једно објашњење. Доноси се једна материја, која не спада у ресор Министарства Народног Здравља ради осигурања државне имовине. Тај део тога закона не би се могао поверити Министарству Народног Здравља него другом Министарству. То мени није јасно: ко би имао тај део тога закона да спроведе. Кад би имао да спроведе тај део закона други Министар, ја бих се онда сложио са оним што је господин Љуба Јовановић казао на почетку свога говора, да се врати цела ствар секцији, да се чује реч господина Министра Финансија и да онда донесемо одлуку.

Известилац **Већеслав Вилдер**: Ја држим, да би било најбоље да испустимо читав члан 4., јер ово што се предлаже о стварању фонда за осигурање прелази нашу компетенцију. Ми немамо права, да у ову редбу уносимо сасвим једну нову мисао, која не спада у компетенцију овога Министарства. Зато сам ја за предлог господина Тоновића, да се испусти цео члан 4., јер први став овога члана то је императивум, који се већ извршио, а питање о осигурању остави отворено, да се ова идеја господина Аврамовића оствари на један или на други начин.

Др. **Павле Чубровић**: Ја се, господе, могу сложити с тим, да ми овде усвојимо једну ствар и унесемо једну одредбу о осигурању имовине једнога ресора, јер Министарство Народног Здравља такође је један део државе и оно је позвано да чува своју имовину, а овде се наглашава ко ће то осигурање да изврши. Овде се ничим није тангирала та нова установа, која би имала постајати и која би имала осигурати државну имовину, него се овде тангира само Министарство Народног Здравља и наглашава се, да ће се његов иметак — ово слагалиште — од државе имати да осигура. Хоће ли то бити засебно надлежство или посао самога Министарства Народног Здравља то је ствар даљег рада. Овде се само у принципу унесе питања, да држава има да изврши то осигурање, што иначе раде приватна друштва. И ја стојим на томе гледишту, да би најбоље и најкорисније било, да држава врши осигурање те своје имовине, јер зашто би држава давала приватнима да добију ту добит од осигурања, кад она то може задржати за себе. Сем тога ја верујем, да ће држава много боље осигурати сама директно своју имовину него преко других приватних лица. У томе погледу сматрам, да господин Поповић нема права што је онако говорио о овој ствари као да тиме ми прелазимо компетенцију нашега рада. Овде се говори о имовини Министарства Народног Здравља и наглашава се, да ће то осигурање извршити држава што је сасвим на своме месту.

Председник **Миша Трифуновић**: Има реч г. Светислав Поповић ради личног обавештења.

Др. **Светислав Поповић**: Г. посланик Чубровић мене је криво схватио. У овоме предлогу г. Аврамовића садржане су две ствари и ја не бих хтео да останем криво схваћен. Ја нисам против тога, да држава врши сама своје осигурање било на тај начин што ће створити једну посебну управу

и створити неке резерве за то, било што ће препустити случају, колико ће сама сносити штету тиме, што неће стварати неки нарочити фонд и премију осигурања. То питање остављам на страну. Нисам говорио ни противу приватнога ни за државно осигурање, него сам скренуо пажњу, да предлог г. Аврамовића садржи две ствари. Прво, да се мора осигурање вршити, и друго, да то осигурање врши само држава. Тај предлог има два дела. Ште се тиче првога дела тога предлога, то се по себи разуме да осигурање једне имовине врши онај, који том имовином управља, и ја могу да разумем, да Министарство Народног Здравља има права, да се брине само о тој ствари, да врши осигурање своје имовине и не бих имао ништа против тога, да у закон дође то, да се ставља у дужност Министарству Народног Здравља, да тај свој иметак нарочито осигура. Али друго што бих имао приметити предлогу г. Аврамовића: то је, да г. Аврамовић својим предлогом обавезује онога, који има закон да врши т. ј. обавезује државну управу, да спроведе ту институцију, да држава буде онај, код кога ће се то извршити и напоменуо сам да тај део тога предлога не спада у оквир овога закона. Сматрам, да је тај мој приговор био оправдан и основан. И сам г. Чубровић допушта топа каже: то питање пригустити се каснијем законодавству. Међутим, господе, ја сматрам, да се закони не доносе за то, да наглашавају какво ће нешто бити, него да се закони доносе за то, да реше једно питање и да управне власти обавезу како ће једно питање да реше. Иначе ако би се закони само доносили, да наглашавају само неке ствари, да износе само неке индикације, у томе случају не би се имао доносити закон, него би се имала донети једна резолуција о томе питању. И ако би г. Аврамовић био вољан, да овоме предлогу да форму једне резолуције, ја бих се сложио са његовим предлогом, али не могу да се сложим с тим, да у једној законској одредби улази нешто што је непотпуно и нејасно и нешто што ће обавезивати једно Министарство, које у овој расправи у опште није заступљено.

Др. **Павле Чубровић**: Ја нисам рекао да се наговести само, него да се донесе позитиван закон, да држава осигура своју имовину. Овде на пр. обавезујемо Министарство Народног Здравља, да оно мора осигурати имовину свога ресора.

Председник **Миша Трифуновић**: Господе, морамо приступити решењу, јер ја видим подељена мишљења.

Др. **Љуба Поповић**: Господе, предлог г. Аврамовића може да се прими, јер сваке године може да се одређује извесна сума за осигурање зграда и да се она даје Управи Фондова, па ако онда зграда изгори, ми ћемо из те суме узети новац, а ако не изгори, ми ћемо онда ту суму употребити на дизање новог слагалишта. То је ствар сасвим једноставна и према томе предлог г. Аврамовића може сасвим лако да се прими.

Председник **Миша Трифуновић**: Овим се предлогом г. Аврамовића подстиће државна управа, односно један или други Министар, да у Влади покрену ово питање, ако се овај предлог прими, и онда овај предлог у толико има кориснога значаја. Као што рекох подстиче се овим држава, да о овој ствари размишља.

Молим, да чујете још једанпут предлог, који ћу прочитати (чита): »Стварнице се мора осигу-

рати за вредност, коју садржи. Обезбеђење извршиће сама држава било оснивањем нарочитог фонда за осигурање било нарочите установе за то. Остаје онда само још незаступљено гледиште г. Миладиновића што ће бити онда док се то не изврши.

Михајло Аврамовић: Министарство Народног Здравља мора сваке године уносити у буџет извесну суму за осигурање магацина. Та сума уместо да се да неком десетом даће се ономе фонду о коме ће закон регулисати чему ће он служити, нашта ће се он употребити итд. То је, као што видите, један прост механизам, а ово је само један подстицај. Овде се не каже, да се мора урадити, него се наговештава подстицај, да државна управа поднесе такав закон, а Министарство Народног Здравља мора осигурати своје магацине.

Др. Лаза Марковић: Ја сам хтео само да кажем, да би било на чисто с тим, да ми забрањујемо држави, ако се предлог г. Аврамовића прими, да осигурава код приватних установа. (Чује се: То јесте циљ.)

Др. Жарко Миладиновић: Ја сам, господо, за то да сва Министарства буду обавезна да осигуравају а не само један ресор.

Јован Ђоновић: Ово може и да се прими и да се наложи Влади и министрима, да не врше осигурање код приватних, већ да се установи једна државна институција за то, а ја само не видим шта ће бити с тим фондом, кад се унесе ова одредба. Не мислим да ће овде речено донети оно што се са том жели постићи.

Др. Љуба Поповић: Новац, који бисмо ми положили код банака или осигуравајућих друштава, ми би уложили код Управе Фондава и та се сума има да укамаћује, па ако изгори зграда ми ћемо ту суму да извадимо. По томе, господо, рачуна раде и саме банке, а мајер би био ако би баш прве године изгорела зграда, јер не може бити случај да сваке године зграда изгори. Вероватност је ту заснована на дужину времена.

Председник Миша Трифуновић: Да ја ставим на гласање предлог г. Аврамовића мало изгледа да има тежњи да се он прими. Ја ћу да ставим, да код чл. 4. други став отпадне и да на место нега дође предлог г. Аврамовића.

Јован Ђоновић: Дакле онај први део, да отпадне? (Чује се: Слагалиште мора имати довољан број просторија, — то има да отпадне.)

Председник Миша Трифуновић: Ако отпадне први и други став, онда нема првог члана и нема стоваришта.

Известилац Већеслав Вилдер: Има да отпадне став који говори о слагалишту и просторијама.

Референт Министарства др. Милан Јевремовић: Ово је донета тако стилизовано, да се не може разумети. Са овом реченицом хтело се да се фиксира, да просторије слагалишта морају бити подесне и да у томе заводу мора имати апарата, који су потребни за слагалиште и ништа друго. Ово је међутим у брзини погрешно учињено.

Председник Миша Трифуновић: Стављам на гласање овај предлог: »Слагалиште се мора осигурати за вредност коју садржи. Обезбеђење извршиће сама држава било оснивањем нарочитог фонда за осигурања било нарочите установе за то.«? Прима ли Одбор овај предлог г. Аврамовића

како сам прочитао? (Прима.) Објављујем, да је примљен. Тако ће ово бити члан 4. и то само то.

Известилац Већеслав Вилдер: Чл. 7. има да гласи (Чита):

»За отправљање послова у слагалишту постоји: а) управник, б) шеф лабораторијума, в) три руковооца магацина, г) књиговође, д) потребан број магистара фармације, апотекарских помоћника, писара и преписача, њ) инвентер, е) потребан број лабораната и служитеља.

Управник слагалишта може бити само магистар фармације са најмање 6 година државне службе а поставља се на то звање Краљевим Указом на предлог Министра Нар. Здравља и има ранг инспектора Министарства Нар. Здравља.

Шеф лабораторијума може бити само магистар фармације а по могућности доктор хемије са најмање 5 година државне службе, од којих 3 године праксе фармацијско-лабораторијске. Он се поставља Краљевим Указом и има ранг шефа одсека Министарства Нар. Здравља.

Руковооци апотекарских магацина могу бити само магистри фармације са 4 године службе. Постављају се Краљевим Указом и имају ранг референта Министарства а руковооци санитарских магацина могу бити и административни чиновници, морају бити указни чиновници и имају ранг секретара.

Књиговођа се поставља Краљевим указом и мора бити свршени ђак Трговачке Академије и има ранг секретара.

Од особља под д) указни магистри фармације у рангу секретара и писара.

Остало особље поставља Министар Народног Здравља; лаборанте и служитеље поставља управник и одређује им плату а накнадно тражи одобрење од Министра Народног Здравља.

Председник Миша Трифуновић: То је члан 7. са изменама, које је Одсек предложено.

Др. Павле Чубровић: Овде, где се говори о књиговођама, ко може бити књиговођа, ја мислим, да је незгодно речено, да то мора бити онај, који је свршио трговачку академију, јер има и правника, који су свршили финансијске науке и зато мислим, да би најбоље било ставити да то буду стручна лица.

Јован Ђоновић: Молим само за једну малу напомену, која на први поглед не изгледа баш од велике вредности, али може бити од вредности. Овде се каже, да ће бити 3 руковооца магацина. Зашто баш 3? Ако се имају два магацина, онда нам овај трећи магацинер не треба, а ако их буде више биће више и магацинера и зато број не треба фиксирати, јер ће руковооца магацина бити онолико, колико буде магацина. То је ствар техничке природе.

Референт Министарства др. Милан Јевремовић: Господо, изгледа мало чудновати зашто је потребно 3 магацинера, јер може бити случај да има само два магацина. Али код овога слагалишта морају бити 3 магацинера зато, што су три врсте материјала, који се у њих уносе и зато су потребне три врсте стручњака. Ви имате на првом месту медикаменте, који су ствар фармације, имате даље санитарски материјал као кошуље, веш, бебад и тако даље и имате трећу врсту материјала а то су инструменти медицински, за које мора бити нарочити стручњак. Онај, који разуме инструменте, може да не разуме шта је рубље, а